

Anonymiserad version

Översättning

C-914/19 - 1

Mål C-914/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

12 december 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Consiglio di Stato (Italien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

19 september 2019

Klagande:

Ministero della Giustizia, genom den pro tempore ministern

Motpart:

GN

Ytterligare deltagare i rättegången:

HM

JL

JJ

Offentliggjort den 28 november 2019

[utelämnas]

REPUBLIKEN ITALIEN

Consiglio di Stato

i sin rättskipande funktion (fjärde avdelningen)

har meddelat följande

SV

BESLUT

angående överklagande nr 10319/2018 som har ingetts av Ministero della Giustizia (justitieministeriet), genom den pro tempore ministern [utelämnas]

mot

GN [utelämnas]

ytterligare deltagare i rättegången

HM, JL och JJ, uteblivna,

för ändring

av dom nr 10885 av den 12 november 2018 av T.a.r. per il Lazio, Romsektionen, första avdelningen.

[Orig. s. 2]

[utelämnas]

1. Motparten, som är över 50 år, ingav överklagande till T.a.r. per il Lazio med yrkande om ogiltigförklaring av det beslut varigenom Ministero della Giustizias generaldirektör den 21 april 2016 utlyste ett uttagningsprov för 500 notarieplatser vad gäller den del där det fastställdes att endast sökande som inte hade fyllt 50 år vid datumet för beslutet kunde delta i provet.

Motparten angrep med nya grunder det beslut varigenom hon uteslöts från de skriftliga proven eftersom hon när uttagningsprovet utlystes hade fyllt 50 år.

Under förfarandet fick motparten – genom ett interimistiskt beslut fattat av T.a.r. [per il Lazio] – dispens att delta i uttagningsprovets skriftliga och muntliga prov, vilka hon klarade.

Genom dom nr 10885/2018 avvisade T.a.r. [per il Lazio] överklagandet, eftersom intresset av att få saken prövad hade bortfallit i och med att motparten klarade uttagningsprovet.

Ministero della Giustizia har överklagat ovannämnda dom och gjort gällande att T.a.r. [per il Lazio] borde ha ogillat överklagandet utan att ta hänsyn till att motparten klarade uttagningsprovet, i och med att hon fick dispens att delta i provet genom ett interimistiskt beslut i väntan på slutgiltig dom.

Motparten har framfört motargument och yrkat att ministeriets överklagande till andra instans ska ogillas. I överensstämmelse med artikel 101.2 i codice del processo amministrativo (förvaltningsprocesslagen) har motparten åter framställt de yrkanden som inte prövades i första instans. I andra hand har motparten

hemställt att det ska inhämtas förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol angående den tolkningsfråga som framgår av svarsskrivelsen.

[Orig. s. 3]

Motparten har även anfört att antalet sökande som har klarat uttagningsprovet (419) är lägre än antalet utlysta platser (500) och att ingen sökande med en lägre plats i rangordningslistan än motparten har begärt att få den plats som hon har tilldelats. Med andra ord finns det inga andra intressenter.

Vid offentlig förhandling av den 19 september 2019 har överklagandet tagits upp till sakprövning.

2. Genom mellandom nr 8152 av den 28 november 2019 har denna avdelning beslutat enligt följande:

– Ministero della Giustizias överklagande av beslutet att avvisa överklagandet i första instans bifalles och den överklagade domen ändras så att överklagandet ska tas upp till sakprövning.

– Motpartens invändning om att den högsta åldersgräns på 50 år som anges i meddelandet om uttagningsprov strider mot den nationella lagstiftningen ogillas.

– Vad gäller motpartens invändning i överensstämmelse med artikel 101.2 i codice del processo amministrativo om att den aktuella bestämmelsen i meddelandet om uttagningsprov är oförenlig med unionsrätten beslutas det att vilandeförklara målet och att med stöd av artikel 267 andra och tredje styckena FEUF hänskjuta en tolkningsfråga enligt nedan till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande.

– Beslut i övriga frågor kommer att meddelas i samband med den slutgiltiga domen.

3. Genom ovannämnda dom nr 8152/2019 har denna avdelning följaktligen slagit fast att bestämmelsen i meddelandet om uttagningsprov är förenlig med den gällande italienska lagstiftningen, eftersom det i artikel 1 tredje stycket b i lag nr 1365/1926 (som har ersatts av artikel 13 i lagstiftningsdekret nr 166/2006) föreskrivs att deltagare i uttagningsprov för notarieplatser inte får ha fyllt 50 år när uttagningsprovet utlyses.

4. Motparten har gjort gällande att den i meddelandet om uttagningsprov angivna högsta åldersgränsen (som angreps i första instans), som utgör grunden för beslutet om uteslutning (som har angripits med de nya grunderna), strider mot den unionsrättsliga principen om förbud mot diskriminering på grund av ålder, som har kodifierats i artikel 21 **[Orig. s. 4]** i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 10 FEUF samt stadfästs i artikel 6 i rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000, som har införlivats med nationell lagstiftning genom lagstiftningsdekret nr 216/2003.

Motparten har gjort gällande att det med hänsyn till kravet om ”konform tolkning”, även för det fall att det förekommer tvivel om rekonstruktionen av den gällande lagstiftningen, borde ges företräde åt en tolkning enligt vilken den högsta åldersgränsen i artikel 1 i lag nr 1365 av den 6 augusti 1926 ska uppfattas som borttagen, eftersom den motsatta lösningen skulle vara oförenlig med unionsrättsliga bestämmelser med direkt verkan.

Motparten har även gjort gällande att i enlighet med artikel 6 i direktiv 2000/78/EG kan särbehandling på grund av ålder endast vara förenlig med direktivet om särbehandlingen på ett objektivet och rimligt sätt kan motiveras av ett ”berättigat mål”, vilket medlemsstaten kan åberopa om särbehandlingen är proportionerlig och ägnad att uppnå de eftersträlvade målen, medan bestämmelsen om en högsta åldersgräns för tillträde till notarieyrket – om det slås fast att den fortfarande gäller – helt saknar motivering såväl i den lag där åldersgränsen fastställs (lag nr 1365/192[6]) som i lagarna om tillträde till andra yrkeskategorier. Det kan i själva verket konstateras uppenbara avvikelser jämfört med andra jämförbara yrken, exempelvis ämbetet som domare eller avvocato dello Stato (statens ombud), i fråga om vilka alla bestämmelser om högsta åldersgräns för tillträde sedan länge är upphävda.

I andra hand har motparten hemställt att Consiglio di Stato, som är domstol i sista instans, för det fall att den hyser tvivel om den korrekta tolkningen av de aktuella unionsrättsliga bestämmelserna, ska begära förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol med stöd av artikel 267 andra stycket FEUF.

5. Ministero della Giustizia har framfört detaljerade motargument och preciserat att lagstiftarens val att fastställa en högsta åldersgräns för att delta i uttagningsprov för notarieplatser inte är orimligt, eftersom rekrytering av fria yrkesutövare som redan har uppnått en viss ålder strider mot **[Orig. s. 5]** behovet att säkerställa ett stabilt utövande av det offentliga ämbetet under en längre period utan att rubba balansen i notariernas pensionssystem. Därmed ska personer som inte har så många år kvar tills de uppnår den lagstadgade pensionsåldern inte ges tillträde.

6. I övrigt är följande unionsrättsliga bestämmelser relevanta:

- artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, enligt vilken all diskriminering på grund av ålder ska vara förbjuden
- artikel 10 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, enligt vilken unionen vid utformningen och genomförandet av sin politik och verksamhet ska söka bekämpa all diskriminering på grund av ålder
- artikel 6 i rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet, enligt vilken medlemsstaterna får föreskriva att särbehandling på grund av ålder inte ska utgöra diskriminering om särbehandlingen på ett objektivet och rimligt sätt inom ramen för nationell rätt kan motiveras av ett berättigat mål som rör särskilt sysselsättningspolitik,

arbetsmarknad och yrkesutbildning, och sätten för att genomföra detta syfte är lämpliga och nödvändiga.

Som anförts ovan stadgas det i artikel 1 tredje stycket b i lag nr 1365/1926, som har ersatts av artikel 13 i lagstiftningsdekret nr 166/2006, vad gäller rätt att delta i uttagningsprov för notarieplatser, att deltagare inte får ha fyllt 50 år när uttagningsprovet utlyses.

7. Denna avdelning är av den uppfattningen att den inte kan låta bli att tillämpa den nationella bestämmelsen med stöd av de argument som har anförts av motparten, eftersom skälen till att bestämmelsen kan strida mot unionsrätten inte är omedelbara, tillräckligt klara, precisa och ovillkorliga.

Först och främst ska Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer i enlighet med sin artikel 2 gälla för alla de medborgare i en medlemsstat, inbegripet fria yrkesutövare, [**Orig. s. 6**] som vill utöva ett reglerat yrke, antingen som egen företagare eller anställd, i en annan medlemsstat än den där de har förvärvat sina yrkeskvalifikationer (punkt 1), men det ska inte tillämpas på notaries som har utsetts av offentliga myndigheter (punkt 4).

Det är därför inledningsvis nödvändigt att få klarhet i huruvida medlemsstaternas lagstiftning om tillträde till notarieyrket måste harmoniseras med unionsrätten.

Vidare stadgas det i ovannämnda artikel 6 i rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000, som har rubriken ”Befogad särbehandling på grund av ålder”, att medlemsstaterna får föreskriva att särbehandling på grund av ålder inte ska utgöra diskriminering om särbehandlingen på ett objektivt och rimligt sätt inom ramen för nationell rätt kan motiveras av ett berättigat mål som rör särskilt sysselsättningspolitik, arbetsmarknad och yrkesutbildning, och sätten för att genomföra detta syfte är lämpliga och nödvändiga.

8. Emellertid finner denna avdelning att det råder tveksamhet om huruvida artikel 1 tredje stycket b i lag nr 1365/1926, som har ersatts av artikel 13 i lagstiftningsdekret nr 166/2006, är förenlig med den tillämpliga unionsrätten vad gäller särbehandling på grund av ålder.

Det kan i själva verket anses att den nationella bestämmelsen, enligt vilken endast sökande som inte har fyllt 50 år när uttagningsprovet för notarieplatser utlyses har rätt att delta i uttagningsprovet, inte på ett objektivt och rimligt sätt motiveras av ett berättigat mål.

Med andra ord kan det anses att den italienska bestämmelsen – i och med att den inte har något berättigat mål – inför en särbehandling på grund av ålder i samband med tillträde till notarieyrket som utgör diskriminering och är förbjuden enligt det aktuella direktivet.

9. Det är därför nödvändigt att i enlighet med artikel 267 andra och tredje styckena FEUF **[Orig. s. 7]** begära förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol angående nedanstående fråga vars svar är avgörande för att förevarande tvist ska kunna biläggas, för det fall att Europeiska unionens domstol slår fast att medlemsstaternas lagstiftning om tillträde till notarieyrket måste harmoniseras med unionsrätten. Frågan lyder som följer: ”Utgör artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, artikel 10 FEUF och artikel 6 i rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000, där det fastställs ett förbud mot diskriminering på grund av ålder vad gäller tillgång till sysselsättning, hinder för att en medlemsstat kan fastställa en högsta åldersgräns för tillträde till notarieyrket?”

[utelämnas] [sedvanliga handläggningsfraser]

Beslutat i Rom under enskild överläggning den 19 september 2019 [utelämnas]

[Orig. s. 8]

[utelämnas] [namnförtydliganden]